

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session de 1933-1934	N° 256		Zittingsjaar 1933-1934
PROJET DE LOI N° 197.	SEANCE du 4 Juillet 1934	VERGADERING van 4 Juli 1934	WETSONTWERP N° 197.

PROJET DE LOI
concernant la déchéance de la nationalité.

RAPPORT
FAIT AU NOM DE LA SECTION CENTRALE (1)
PAR M. SINZOT.

MADAME, MESSIEURS,

I

Le projet de loi qui nous est soumis et qui a soulevé de l'opposition dans certains milieux n'a pas le mérite de la nouveauté.

Comme le fait remarquer l'exposé des motifs, dès 1920, le Gouvernement se préoccupait d'armer le pouvoir judiciaire contre ceux qui auraient gravement manqué à leurs devoirs de Belges.

L'article transitoire VI de la loi du 15 mai 1922 contenait une disposition formelle relative aux Belges par option ou naturalisation qui avaient manqué gravement à leurs devoirs envers la Belgique et ses alliés pendant la guerre.

Il n'est pas inutile d'en rappeler le texte.

« VI. § 1er. — Sur la poursuite du Ministère Public, » est déclaré déchu de la qualité de Belge, le Belge par » option ou par naturalisation qui a manqué gravement » à ses devoirs envers la Belgique ou ses alliés pendant la » guerre.

» § 2. — L'article de la loi du 12 février 1897 sur les » étrangers n'est pas applicable à ceux qui ont été frap- » pés de déchéance.

» § 3. — L'action en déchéance se poursuit devant le » tribunal civil de première instance au domicile du dé- » fendeur ou, à défaut de domicile connu, de sa dernière » résidence. A défaut de domicile et de résidence connus, » en Belgique, le tribunal de première instance de Bruxelles » est compétent.

» Le jugement est susceptible d'appel.

(1) La Section centrale était composée de MM. Mundeeler, président, Sinzot, David, Winandy, Adam, Delwaide, Jaspar (M.-H.).

WETSONTWERP
betreffende de vervallenverklaring van den staat van Belg.

VERSLAG
NAMENS DE MIDDENAFDEELING (1) UITGEBRACHT
DOOR DEN HEER SINZOT.

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

I

Het wetsontwerp dat ons wordt voorgelegd en dat in sommige middens verzet heeft verwekt, heeft niet de verdienste van nieuw te zijn.

Zooals blijkt uit de Memorie van Toelichting, was reeds in 1920 de Regeering er om bekommerd de rechterlijke macht te wapenen tegenover degenen die ernstig zouden tekort gekomen zijn aan hun plicht als Belg.

Het overgangsartikel VI der wet van 15 Mei 1922 bevat een formeele bepaling met betrekking tot de Belgen door keuze of naturalisatie, die tijdens den oorlog ernstig tekort gekomen waren aan hun plicht tegenover België en diens bondgenooten.

Het is nuttig den tekst er van te herhalen :

« VI. 1ste §. — Op de vervolging van het Openbaar » Ministerie, wordt van den staat van Belg vervallen ver- » klaard de Belg door keuze of door naturalisatie, die, » tijdens den oorlog, ernstig aan zijn plicht tegenover » België of diens bondgenooten te kort gekomen is.

» § 2. — Artikel 2 der wet van 12 Februari 1897 op de » vreemdelingen is niet toepasselijk op hen die met ver- » vallenverklaring werden gestraft.

» § 3. — De vordering tot vervallenverklaring wordt » vervolgd bij de burgerlijke rechtbank van eersten aan- » leg ter woonplaats van den verweerder of, bij gebreke » aan eene gekende woonplaats, bij die zijner laatste ver- » blijfplaats. Bij gebreke aan een gekende woon- en » verblijfplaats in België, is de rechtbank van eersten » aanleg te Brussel bevoegd.

» Het vonnis is voor hooger beroep vatbaar.

(1) De Middenafdeeling bestond uit de heeren Mundeeler, voorzitter, Sinzot, David, Winandy, Adam, Delwaide, Jaspar (M.-H.).

» Si le jugement ou l'arrêt est rendu par défaut, il or-
 » donne que, après sa signification, il sera publié dans
 » deux journaux de la province et au *Moniteur belge*;
 » l'opposition ne sera plus recevable après l'expiration de
 » la huitaine à compter de cette publication, ce délai étant
 » augmenté, s'il y a lieu, conformément à l'article 1033
 » du Code de procédure civile.

» § 4. — L'action en déchéance ne pourra être intro-
 » duite plus de trois ans après la mise en vigueur de la
 » présente loi.

» § 5. — Tout jugement de déchéance qui a acquis
 » force de chose jugée est transcrit dans le registre
 » indiqué à l'article 22. Il en est fait mention en marge de
 » l'acte de naissance, de l'acte d'option ou de l'acte de
 » naturalisation.

» La déchéance n'a d'effet que du jour de la transcrip-
 » tion.

» Celle-ci est publiée par extrait au *Moniteur belge*. »

La loi du 4 août 1926 a rouvert ce délai pour une nou-
 velle période de 3 ans.

II

Le projet de loi s'inspire de cette disposition transitoire.
 Mais il étend son champ d'action, en ce qui concerne tant
 les sujets soumis à la loi, que les raisons qui justifient la
 déchéance.

La loi de 1922 visait les Belges par option ou naturali-
 sation.

Le projet atteint tous les Belges qui ne tiennent pas leur
 nationalité d'un auteur belge au jour de leur naissance.
 Il faut en conclure que les personnes dont s'occupe l'arti-
 cle 5 des lois sur la nationalité coordonnées par l'arrêté
 royal du 14 décembre 1932, sont elles aussi comprises
 dans cet article premier du projet. Il s'agit des
 enfants mineurs non émancipés qui deviennent Belges lors-
 que celui de leurs auteurs, qui exerce sur lui le droit de
 garde acquiert volontairement ou recouvre la qualité de
 Belge.

D'autre part, la faute requise et suffisante pour justifier
 la déchéance de la nationalité c'est le manquement grave
 aux devoirs de Belge.

La question peut se poser de savoir à quel moment doi-
 vent exister ces manquements graves. L'exposé des motifs
 en affirmant qu'il serait inique de frapper celui qui, ayant
 jadis manqué à ses devoirs de Belge, s'est amendé depuis,
 assure que la volonté des auteurs du projet n'est pas celle-
 là; et que le texte du projet suffit à le démontrer : « s'ils
 manquent gravement »; l'emploi du présent est significatif.

Mais on a voulu éviter une controverse inutile; si, par
 exemple, le texte de la loi française aux termes de laquelle
 la déchéance ne peut être encourue que pour des faits

» Het vonnis of het arrest, wanneer het bij verstek
 » wordt gewezen, beveelt dat het, na zijne beteekening,
 » zal bekendgemaakt worden in twee dagbladen van de
 » provincie en in den *Moniteur*; verzet is niet meer
 » toegelaten na afloop van acht dagen te rekenen van den
 » dag dier bekendmaking, welke termijn, zoo daartoe
 » termen zijn, overeenkomstig artikel 1033 van het Wet-
 » boek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt verlengd.

» § 4. — De rechtsvordering tot vervallenverklaring
 » kan niet later dan drie jaar na het in werking treden
 » dezer wet ingesteld worden.

» § 5. — Elk vonnis tot vervallenverklaring, dat kracht
 » van gewijsde heeft verkregen, wordt in het bij artikel 22
 » bedoelde register overgeschreven. Er wordt melding van
 » gemaakt op den kant der geboorteakte, der akte van
 » keuze of der akte van naturalisatie.

» De vervallenverklaring heeft slechts uitwerking te
 » rekenen van den dag der overschrijving.

» Deze wordt bij uittreksel in den *Moniteur* bekend
 » gemaakt. »

Bij de wet van 4^e Augustus 1926 werd die termijn voor
 drie jaar opnieuw geopend.

II

In het wetsontwerp wordt rekening gehouden met die
 overgangsbepaling. Doch de draagkracht er van wordt
 uitgebreid, zoowel wat betreft de personen die onder toe-
 passing vallen van de wet, als de redenen die de vervallen-
 verklaring wettigen.

In de wet van 1922 werden beoogd de Belgen door keuze
 of door burgerschap.

Het ontwerp heeft betrekking op alle Belgen die hunne
 nationaliteit niet te danken hebben aan eene Belgische af-
 stamming op den dag hunner geboorte. Daaruit dient afge-
 leid, dat de personen waarvan sprake in artikel 5 der bij
 Koninklijk besluit van 14 December 1932 samengeordende
 wetten op de nationaliteit, ook begrepen zijn in dit
 eerste artikel van het ontwerp. Het geldt de niet ont-
 voogde minderjarige kinderen die Belg worden wanneer
 degene hunner ouders die over hem het recht van bewaring
 uitoefent de Belgische nationaliteit vrijwillig bekomt of
 herwint.

Anderzijds, is de vereischte en voldoende fout om de ver-
 vallenverklaring van den staat van Belg te wettigen, de
 ernstige tekortkoming aan de verplichtingen van Belgisch
 burger.

Men kan zich afvragen, op welk oogenblik die tekort-
 komingen moeten bestaan. Door te bevestigen, dat het on-
 rechtvaardig zou zijn, hem vervallen te verklaren die, in
 het verleden, zou te kort gekomen zijn aan zijn verplich-
 tingen als Belgisch burger, maar die, sedert dien tijd,
 zich gebeterd heeft, wordt in de memorie van toelichting
 verzekerd dat dit de bedoeling niet is van de indieners van
 het ontwerp, en dat de tekst van het ontwerp volstaat om
 dit te bewijzen, te weten : « indien zij ernstig te kort ko-
 men »; het gebruik van den tegenwoordigen tijd is
 kenschetsend.

Doch men heeft een nutteloos twistpunt willen voorko-
 men; indien, bij voorbeeld, de tekst van de Fransche wet,
 luidens dewelke men aan de vervallenverklaring slechts

postérieurs à sa mise en vigueur, avait été inséré dans la loi, on aurait pu discuter le droit, pour le Ministère public d'invoquer contre un citoyen qui manque actuellement à ses devoirs, des griefs antérieurs à l'entrée en vigueur de la loi.

III

La Commission, à part une opposition, s'est ralliée au principe du projet de loi.

Malgré ce qu'on en a dit, il ne s'agit pas d'un délit d'opinion. Mais il est incontestable qu'à l'heure présente, au moyen de subsides qui viennent de l'étranger, des Belges, qui ne le sont que par la faveur de la loi, mènent campagne contre l'intégrité du territoire belge.

Ces gens luttent par la parole et par la plume, pour que de nombreux Belges perdent leur nationalité, en même temps que la Belgique perdrait le territoire où ils vivent.

Pourquoi tiennent-ils à conserver pour eux mêmes cette nationalité ? Et ne seraient-ils pas logiques s'ils se dénationalisaient volontairement ?

En tout cas, il est impossible que la qualité de Belge, qu'ils ont reçue de la loi, et non de la naissance, leur soit un privilège et une arme pour combattre contre la Belgique.

IV

La Commission a voté quelques modifications à la procédure qui est proposée par le projet.

Elle est d'accord avec le Gouvernement sur ce point que des procès de ce genre doivent être menés rapidement. L'intérêt général s'oppose à ce que, traînant à travers tout le maquis de la procédure un litige qui a ses répercussions politiques, le mauvais Belge puisse entretenir un état d'agitation qu'il a sérieusement créé.

On peut donc admettre le principe que l'action en déchéance sera poursuivie devant la Cour d'Appel.

La compétence territoriale sera déterminée par le domicile du défendeur, ou à défaut de domicile connu de sa dernière résidence. A défaut de domicile et de résidence connus en Belgique, la Cour d'Appel de Bruxelles est compétente.

En ce qui concerne les recours sur défaut, la Commission a estimé que les garanties données à l'assigné n'étaient pas suffisantes.

Il faut assurer que la décision rendue par défaut soit autant que possible vraiment connue par le déchu de nationalité, afin qu'il puisse prendre son recours.

L'alinéa 4 stipule que « l'opposition doit à peine de non-recevabilité, être formée dans le délai de huit jours francs à compter du jour de la signification de l'arrêt à personne ou à domicile sans augmentation de délai à raison de la distance. ».

blootgesteld is wegens feiten die zich na hare in werking-treding hebben voorgedaan, in de wet had opgenomen, hadden het recht kunnen betwisten van het Openbaar ministerie om tegen een burger die thans aan zijne plichten te kort komt, grieven aan te halen, die zich zouden hebben voorgedaan vóór het van kracht worden der wet.

III

De Commissie heeft zich, op een uitzondering na, eensgezind verklaard met het beginsel van het wetsontwerp.

Niettegenstaande al hetgeen er werd over gezegd, geldt het hier geen meeningsmisdrijf. Doch het is onbetwistbaar dat, op het huidig oogenblik, dank zij uit den vreemde herkomstige toelagen, personen die den staat van Belg slechts door de wet verworven hebben, eene actie op touw zetten tegen de onschendbaarheid van het Belgisch grondgebied.

Die lieden strijden met woord en schrift, opdat talrijke Belgen hunne nationaliteit zouden verliezen, terwijl België tevens het grondgebied zou moeten afstaan waarop zij leven.

Waarom trachten zij die nationaliteit voor zichzelf te behouden ? En zouden zij niet logischer handelen indien zij vrijwillig afstand deden van hunne nationaliteit ?

In elk geval, is het niet duldbaar dat de staat van Belg, welken zij door de wet bekomen hebben, en niet door geboorte, voor hen een voorrecht zou zijn en tevens een wapen om tegen België ten strijde te trekken.

IV.

De Commissie heeft eenige wijzigingen goedgekeurd aan de rechtspleging welke door het ontwerp voorgesteld wordt.

Zij is het met de Regeering hierover eens, dat processen van dezen aard vlug moeten afgewikkeld worden. Het algemeen belang verzet er zich tegen dat de slechte Belg, die een geschil van politieke aard doorheen den rompslomp van de rechtspleging zou sleuren, een staat van onrust in leven kunne houden, welke door hem verwekt werd.

Men mag, bijgevolg, het beginsel aanvaarden dat de vordering tot vervallenverklaring vóór het Hof van Beroep zal voortgezet worden.

De plaatselijke bevoegdheid zal bepaald worden door de woonplaats van verweerder of, bij gebreke aan bekende woonplaats, door zijn laatste verblijfplaats. Bij gebreke van in België bekende woonplaats of verblijfplaats, zal het Hof van Beroep te Brussel bevoegd zijn.

Wat het verhaal bij verstek betreft, was de Commissie van oordeel dat de waarborgen aan den gedagvaarde gegeven niet volstonden.

Er moet voor gezorgd worden dat de beslissing bij verstek gewezen, in zoover zulks mogelijk is, ter kennis komt van den van nationaliteit vervallenverklarde, opdat deze zijn verhaal kunne nemen.

Bij alinea 4, wordt bepaald « dat verzet, op straffe van niet ontvankelijkheid, moet worden gedaan binnen den termijn van acht vrije dagen te rekenen van den dag van de beteekening van het arrest aan den persoon of aan de woonplaats, zonder verlenging van dien termijn om reden van den afstand. »

Une première remarque s'impose : s'il n'y a pas domicile, il peut y avoir résidence. L'assignation peut être donnée à cette résidence; pourquoi ne pas signifier à la dernière résidence connue, s'il n'y a pas de domicile ? Le délai d'opposition ne court qu'après cette signification.

D'autre part, l'article VI de la loi de 1922 exigeait la publication de la décision rendue par défaut dans deux journaux de la province et au *Moniteur belge*; l'opposition étant recevable jusqu'à l'expiration de la huitaine après cette publication.

La Commission propose de rétablir cette disposition.

**

Signalons, d'autre part, puisque l'on désire une procédure rapide que la procédure sur opposition prévue par l'article 4, risque de susciter des difficultés : l'opposition devant être jugée par la Chambre qui a rendu l'arrêt de défaut et sur rapport du conseiller commis.

Ce conseiller peut, à ce moment, ne plus faire partie de la même chambre, être promu à la Cour de Cassation ou décédé. La procédure sera-t-elle de ce fait embouteillée ?

Dans ce genre de procès il faut tout prévoir.

Nous proposerions donc de dire que l'opposition est jugée sur le rapport du conseiller commis, s'il fait encore partie de la chambre, ou à son défaut d'un autre conseiller commis par le Premier Président.

Personne ne se plaindra de la simplification apportée au pourvoi en cassation; il sera formé et jugé comme les pourvois en matière criminelle.

Moins de formalités et moins de frais.

C'est donc par une déclaration au greffe que le pourvoi sera formé.

Cependant, il devra être motivé.

Il ne sera recevable que si, devant la Cour d'Appel il a été admis ou soutenu que la qualité de Belge du défendeur résultait de ce que, au jour de sa naissance l'auteur de qui il tient sa nationalité était lui-même Belge et si, en même temps, il accuse la violation ou la fausse application de lois consacrant le fondement de ce moyen ou le défaut de motif de son rejet.

**

Les autres dispositions ne soulèvent aucune difficulté sérieuse.

La Commission propose à l'unanimité l'adoption du projet.

Le Rapporteur,

I. SINZOT.

Le Président,

L. MUNDELEER.

Hier moet een eerste opmerking gemaakt worden : indien er geen woonplaats is, dan kan er verblijfplaats zijn. De dagvaarding kan aan deze verblijfplaats gedaan worden; waarom niet beteekenen aan de laatst gekende verblijfplaats, indien er geen woonplaats is ? De termijn van verzet zal slechts na deze beteekening ingaan.

Anderzijds, eischt artikel VI der wet van 1922 de bekendmaking van de beslissing, bij verstek gewezen, in twee bladen uit de provincie en in den *Moniteur belge*; het verzet zou ontvankelijk zijn tot het verstrijken van de acht dagen na deze bekendmaking.

De Commissie stelt voor deze bepaling opnieuw in te lassen.

**

Laten wij er, anderzijds, op wijzen, vermits men een vlugge rechtspleging wenscht, dat de rechtspleging bij verzet, voorzien bij artikel 4, aanleiding zou kunnen geven tot moeilijkheden : het verzet toch zal moeten berecht worden door de kamer welke het arrest bij verstek gewezen heeft en op verslag van den aangestelden raadsheer.

Deze raadsheer kan, op dat oogenblik, geen deel meer uitmaken van dezelfde kamer, bevorderd, overgegaan zijn naar het Hof van Verbreking of overleden zijn. Zal de rechtspleging aldus niet vastloopen ?

In processen van dezen aard moet alles voorzien worden.

Wij zouden dus voorstellen, dat het verzet berecht wordt op verslag van den aangestelden raadsheer, indien hij nog deel uitmaakt van de kamer, of bij zijn ontstentenis, van een ander raadsheer daartoe aangesteld door den Eerste-Voorzitter.

Niemand zal zich beklagen over de vereenvoudiging toegebracht aan de voorziening in verbreking; deze zal moeten ingesteld en berecht worden zooals de voorzieningen in strafzaken.

Minder formaliteiten en minder kosten.

Het is, bijgevolg, door middel van een verklaring ter greffie dat de voorziening zal ingesteld worden.

Deze zal met redenen moeten omkleed zijn.

Zij zal slechts ontvankelijk zijn, indien vóór het Hof van Beroep aangenomen of beweerd werd dat de staat van Belg van verweerder hieruit voortvloeide dat, op den dag der geboorte van den verweerder, de ouder van denwelken hij zijn nationaliteit kreeg, zelf Belg was en indien hij, terzelfdertijd, de schending of de verkeerde toepassing inroep van wetten die de grondslagen van dat rechtsmiddel of de afwezigheid van een reden van verwerping van dat rechtsmiddel voorzien.

**

De overige bepalingen geven geen aanleiding tot ernstige bezwaren.

De Commissie stelt eenparig de aanneming van het ontwerp voor.

De Verslaggever,

I. SINZOT.

De Voorzitter,

L. MUNDELEER.

Amendement proposé par la Commission.**Rédiger comme suit le § 4 de l'article unique :**

§ 4. *Si l'arrêt est par défaut, il ordonne que, après sa signification à personne, à domicile ou à résidence, il sera publié dans deux journaux de la province et au Moniteur Belge.*

L'opposition doit, à peine de non-recevabilité, être formée dans le délai de huit jours francs à compter du jour de *cette publication* sans augmentation de ce délai à raison de la distance.

L'opposition est portée à la première audience de la chambre qui a rendu l'arrêt par défaut; elle est jugée sur le rapport du conseiller commis *s'il fait encore partie de la chambre et, à son défaut, par le conseiller désigné par le Premier Président*; et l'arrêt est rendu dans les quinze jours.

Amendementen door de Commissie voorgesteld.**§ 4 van het eenig artikel doen luiden als volgt :**

§ 4. — *Wordt het arrest bij verstek gewezen, dan beschikt het dat het na zijn beleekening aan den persoon, aan de woonplaats of aan de verblijfplaats, wordt bekendgemaakt in twee dagbladen van de provincie en in den Moniteur belge.*

Op straffe van niet ontvankelijkheid, moet het verzet worden gedaan binnen den termijn van acht vrije dagen te rekenen van den dag van *deze bekendmaking*, zonder verlenging van dien termijn om reden van den afstand.

Het verzet wordt gedaan op de eerste terechtzitting van de kamer die het arrest bij verstek verleende; het wordt berecht op verslag van den aangestelden raadsheer, *bijaldien deze nog deel uitmaakt van de kamer en, bij zijn ontstentenis, van den raadsheer daartoe door den Eerste-Voorzitter aangeduid*, en het arrest wordt binnen vijftien dagen gewezen.